

UOT 80.

YARADICILIQ ÖMRÜN RAHİYYƏSİDİR

Sevinc Ağarəhim qızı Rəhimova

Bakı Qızlar Universitetinin rektoru

ORCID: 0009-0002-1226-4081

E-mail: rehimovasevinc@bqu.edu.az

<http://www.doi.org/10.62706/bqiz.2025.v25.i4.01>*Açar sözlər:* vətənpərvərlik, yaradıcılıq, ziyalılıq, ana, dilçilik*Ключевые слова:* патриотизм, творчество, интеллигентность, мать, языкознание*Key words:* patriotism, creativity, intellectualism, mother, linguistics

Professor Mahirə xanımın ictimai-siyasi fəaliyyəti və ədəbi-bədii külliyyatına yaxından bələdik. Odur ki, onun yaradıcılıq spektrinə bir neçə istiqamətdən baxmaq mümkündür.

“Ulu Öndərin natiqlik məharəti”, “Heydər Əliyev və strateji azərbaycançılıq”, “Heydər Əliyev və Azərbaycan dilinin inkişaf strategiyası” kitablarında qaldırılan problemlər müəllifin ictimai-siyasi və elmi məsələlərə analitik, prinsipial yanaşması onun yüksək xüsusiyyətdən xəbər verir. Bu əsərlərdə irəli sürülən ideyalar gələcək araşdırıcıların tədqiqat obyektinə töhfə verir. Mahirə xanımın mənalı və cəlbedici düşüncələri, işıqlı ideyalarının önəmliyi və cazibədarlığı, yüksək yaradıcılıq potensialı, çevik təfəkkürü, güclü istedadı, hadisələrə soyuqqanlı və məntiqi yanaşma tərzii onun xoşbəxt alim, gözəl şairə olmasına dəlalət edir. Belə bir qadının və ananın cəsarətli addımları insanda dərin fərəh hissləri oyadır.

Mahirə xanımın Almaniya, Danimarka, Rumıniya, Türkiyə, Özbəkistan, Qırğızıstan, Qazaxıstan, Tatarıstan və digər ölkələrə etdiyi işgüzar səfərlər, müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən elm və ictimai xadimlər, eləcə də gənclərlə keçirdiyi görüşlər onun yüksək yaradıcılıq potensialının bariz nümunəsidir. Xarici ölkələrdə çap olunan əsərləri Azərbaycan elminin beynəlxalq miqyasda tanınmasına xidmət edir. Azərbaycan xanımının — alim və şairəsinin xidmətləri hər bir Azərbaycan vətəndaşını sevindirən hadisələrdir.

Mahirə xanım Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Yanında Ali Attestasiya Komissiyasının filologiya elmləri və pedaqogika üzrə Ekspert Şurasının sədridir. O, həm də Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, Turan Akademiyasının Türk Dünyası Alim Qadınlar Şurasının sədri, “Mahmud Kaşğarlı” jurnalının təsisçisi və baş redaktorudur. Eyni zamanda bir sıra jurnal və qəzetlərin redaktoru kimi fəaliyyət göstərir. Onun çoxşaxəli yaradıcılıq fəaliyyəti və elmi-ədəbi diapazonu insanda xoş mənada qıbtə hissi yaradır. Bütün bunlar onun ictimai fəaliyyətinin genişliyinin və elmi nüfuzunun nümunələridir.

Həsən Mirzə, Muxtar Hüseynzadə, Əbdüləzəl Dəmirçizadə və digər görkəmli alimlərin yaradıcılığına həsr olunmuş dilçilik nəzəriyyəsi və praktikasi üzrə tədqiqatları onun elmə, vətənə, xalqa olan ürək yanğısının başlıca təzahürləridir.

Onun yaradıcılığı çoxşaxəli və zəngindir. Bu keyfiyyət hər kəsə nəsis olmur. Cəsarətlə demək olar ki, “Mənim anam”, “Ana sevgisindən doğan nəğmələr”, “Ana kəndim Xocalım”, “Ömrün çıraqdır sənin”, “Sözün hikməti” və digər kitablarını oxuduqca onun mənəvi-ruhi intellektual parametrləri yeni təfəkkürlü insan amilinə, yüksək keyfiyyətli şəxsiyyətin forma-

laşdırılmasına önəm verməsi fərəh hissi doğurur. Geniş qəlbi, dilinin zənginliyi, əsərlərini oxunaqlı edir. Bütün bunlar onun səmimiyyətindən xəbər verir. Duyumu göstərir ki, o böyük alim, nəcib şairə, ləyaqətli pedaqoqdur.

Şəxsiyyət mənsub olduğu mühitin sifəti və siması olmaqla yanaşı, həm də zirvəyə yüksəlməsinin göstəricisidir. Onun yaratdıqlarının hər birində milli ideya əks olunur. Bu da möhtəşəm insan-vətəndaş yetişdirilməsinə qüdrətli təsir göstərir.

“Haqqa çağırış”, “Bayatılar”, “Ruhun beşiksə, tanı, Vətəndi” kitablarında toplanan şeirləri göstərir ki, o sələflərinin (Xurşud Banu Natavan, Məhsəti Gəncəvi, Mirvarid Dilbazi, Nigar Rəfibəyli) ənənələrinin layiqli davamçısıdır. Şeirlərinin hər birində fərdi-məxsusi xarakterlər, tiplər və temperamentlər həssaslıqla özünə yer tapır, qəlbində doğan hissləri incəliklə ifadə etməyə müvəffəq olur. Buna oxucularının səmimiyyətində əmin olmaq mümkündür.

“Yaradıcılıq və şəxsiyyət”, “İctimai mühit və ixtiyar asılılıqlar” mövzuları onun yaradıcılığının hər misrasında özünü göstərir. Vətənin, kəndin, meşənin və dağların tərənnümü, cəsarətlə demək olar ki, onun yaradıcılığının başlıca qayəsini təşkil edir.

Mahirə xanımın elmi və ədəbi-bədii yaradıcılığında xalqın, vətənin, zəngin tarixinin, bu günün və sabahının ideyaları vəhdət təşkil edir. Bu baxımdan onu xoşbəxt alim və gözəl şairə kimi səciyyələndirmək olar.

Mahirə xanımın yaradıcılığı sırf realizmə əsaslanır. Hər bir misrasında dilinin şirinliyi və ifadə gözəlliyi duyulur. Onu insani zirvələrə yüksəldən, qəlbinin, ruhunun və əqidəsinin təmizliyidir. Yaradıcılığında təşəkkül tapmış bu keyfiyyətlər Tanrının ona bəxş etdiyi dəyərli nemətlərdir.

Yaradıcılıq tablosunda əlahiddə rənglərin dili, ilıq nəfəsi və məlhəm ruhu aydın duyulur.

Əsərlərinin ideya-estetik aspektləri bütöv və zəngindir. Hər biri bədii zövqün və idrak mənbəyinə təsir etmə gücündədir. Bu baxımdan demək olar ki, Mahirə xanım xoşbəxt ana, səmimi insan, gözəl alim və daim qəlbi çağlayan şairədir.

Milli kolorit onun əsərlərində olduqca güclüdür. Musiqilər, nəğmələr bəstələnmiş şeirlərinin hər biri dinləyicilərin qəlbində bir sərməstlik yaradır və şairəyə şöhrət qazandırır. Dilçi alimin bədii yaradıcılıqla əlaqəsi təbiidir. Bu baxımdan əsərləri oxunaqlı, düşüncələri isə aydındır.

Ciddi və fundamental dilçiliyin zəruri faktorları fikir texnologiyalarının, düşüncə zənginliyinin və bədii ifadə prosesində emosional-ekspressiv çalarların formalaşmasına, onun spesifik xüsusiyyətlərinin inkişafına əsaslı imkanlar yaradır.

Bu istiqamətdə dəyərli alimin gələcək elmi və yaradıcılıq fəaliyyətinə uğurlar diləyirik

Problemin aktuallığı. Müasir qloballaşma şəraitində milli-mənəvi dəyərlərin qorunması, ana dilinin elmi və bədii inkişafı, şəxsiyyət və ziyalılıq fenomeninin araşdırılması xüsusi aktuallıq kəsb edir. Elmi düşüncə ilə bədii təfəkkürün vəhdəti, dilçiliklə ədəbiyyatın qarşılıqlı əlaqəsi baxımından Mahirə Nağıqızının elmi və ədəbi-bədii irsinin tədqiqi filoloji elmlər üçün mühüm əhəmiyyət daşıyır. Onun yaradıcılığında milli ideya, ana dili strategiyası və şəxsiyyət konsepsiyasının elmi əsaslarla təqdim olunması tədqiqatın aktuallığını şərtləndirir.

Problemin elmi yeniliyi. Məqalənin elmi yeniliyi Mahirə Nağıqızının elmi və bədii yaradıcılığının ilk dəfə olaraq vahid konseptual müstəvidə araşdırılmasındadır. Tədqiqatda onun dilçilik nəzəriyyələri ilə poetik ideya-estetik baxışları arasındakı üzvi əlaqə təhlil olunur və bu sintez filoloji elmlər üçün yeni elmi yanaşma kimi təqdim edilir.

Problemin praktik əhəmiyyəti və tətbiqi. Tədqiqatın nəticələri filologiya, dilçilik və ədəbiyyatşünaslıq fənlərinin tədrisində, eləcə də milli-mənəvi dəyərlərə yönəlmiş xüsusi kursların hazırlanmasında istifadə oluna bilər. Araşdırma materialları müəllimlər və gənc tədqiqatçılar üçün metodoloji əhəmiyyət kəsb edir və müasir Azərbaycan ziyalısının elmi-mədəni modelinin formalaşdırılmasına xidmət edir.

S.A.Rəhimova

Yaradıcılıq ömrün rayihəsidir Xülasə

Professor Mahirə xanımın elmi, ictimai-siyasi və bədii yaradıcılığı yüksək fərdiliyi və geniş yaradıcılıq diapazonu ilə səciyyələnir. Heydər Əliyev irsinə həsr olunmuş əsərləri onun ictimai-siyasi və elmi problemlərə dərin, prinsipial və müstəqil yanaşmasını aydın şəkildə ortaya qoyur. Beynəlxalq səfərləri, xarici ölkələrdə çap olunan kitabları və müxtəlif elmi-ictimai mühitlərdə fəaliyyəti Azərbaycan alim və şairəsinin nüfuzunun göstəricisidir. Elmi qurumlarda və ədəbi təşkilatlarda tutduğu məsul vəzifələr ictimai fəaliyyətinin genişliyini və əhəmiyyətini təsdiqləyir. Dilçilik sahəsində apardığı fundamental tədqiqatlar elmə, xalqa və vətənə olan səmimi bağlılığının bariz ifadəsidir. Bədii yaradıcılığında ana, vətən, insan və mənəvi dəyərlər aparıcı ideya kimi ön plana çıxır. Şeirləri milli poeziya ənənələrinin layiqli davamı olmaqla yanaşı, fərdi üslubu və dərin duyumları ilə seçilir. Yaradıcılığında realizm, səmimiyyət və mənəvi saflıq əsas estetik xətt təşkil edir. Elmi və ədəbi-bədii düşüncəsində xalqın tarixi, bu günü və gələcəyi üzvi şəkildə vəhdət təşkil edir. Bütün bu keyfiyyətlər Professor Mahirə xanımı xoşbəxt alim, nüfuzlu ictimai xadim və qəlbi daim çağlayan şairə kimi səciyyələndirir.

S.A.Rəhimova

Цветущая жизнь творчества Резюме

Научное, общественно-политическое и художественное творчество профессора Махиры ханым характеризуется высокой индивидуальностью и широким творческим диапазоном. Её труды, посвящённые наследию Гейдара Алиева, наглядно демонстрируют глубокий, принципиальный и самостоятельный подход к общественно-политическим и научным проблемам. Международные поездки, издание книг за рубежом и активная деятельность в различных научно-общественных кругах свидетельствуют о высоком авторитете азербайджанского учёного и поэтессы. Ответственные должности, занимаемые ею в научных учреждениях и литературных организациях, подтверждают масштаб и значимость её общественной деятельности. Фундаментальные исследования в области языкознания являются ярким выражением её искренней приверженности науке, народу и Родине. В её художественном творчестве ведущими идеями выступают образ матери, тема Родины, человека и духовных ценностей. Её поэзия, являясь достойным продолжением национальных поэтических традиций, отличается самобытным

стилем и глубиной чувств. Реализм, искренность и нравственная чистота составляют основную эстетическую линию её творчества. В научном и художественно-литературном мышлении органично сочетаются идеи истории народа, его настоящего и будущего. Все эти качества характеризуют профессора Махиру ханым как счастливого учёного, авторитетного общественного деятеля и поэтессу с постоянно вдохновлённым сердцем.

S.A.Rahimova

**The creativity that blossoms life
Summary**

The scientific, socio-political, and artistic work of Professor Mahira Huseynova is distinguished by a high level of individuality and a broad creative scope. Her works devoted to the legacy of Heydar Aliyev clearly demonstrate a deep, principled, and independent approach to socio-political and scholarly issues. Her international visits, the publication of her books abroad, and her active engagement in various academic and public circles testify to the high prestige of the Azerbaijani scholar and poetess. The responsible positions she holds in scientific institutions and literary organizations confirm the breadth and significance of her public activity. Her fundamental research in linguistics is a vivid expression of her sincere devotion to science, the people, and the homeland. In her artistic creativity, the themes of mother, homeland, humanity, and moral values occupy a central place. Her poetry, as a worthy continuation of national poetic traditions, is distinguished by its individual style and emotional depth. Realism, sincerity, and moral purity form the core aesthetic line of her creative work. In her scholarly and literary thinking, the ideas of the people's history, present, and future are organically intertwined. All these qualities characterize Professor Mahira Khanum as a fulfilled scholar, a respected public figure, and a poetess whose heart is constantly inspired.

Redaksiyaya daxil olub: 12.12.2025